„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г.Л. Дунђерског, у дунавској улици бр.15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број ~~92.~~ 97 — У Новом Саду, у уторак 19. (31.) августа 1897. — Година XIII.

Држање архијереја на нашем сабору.

У овом листу било је говора о саборском раду, о држању саборске већине, мањине, па и о понашању стране штампе; критиковао се и рад наше више јерархије у опште и нарочито за време избора. Само се о томе није нарочито говорило, какво је било држање наших архијереја на петровданскоме сабору. А ово је вредно да се истакне с погледом на захтеве наше више јерархије, да прошири своју власт у народно-црквеној автономији.

Последњи сабор није се могао да упусти у рад свој, нису му дали да расправља ни административне, ни законодавне послове онако, као што је он хтео. Али задатак тог сабора био је ипак значајан; његово држање беше епохално. Он је био у положају самообране, дужоост му је била, да брани права народна и своја, и он је задатак свој решио изврсно.

А како се владали наши архијереји? Они у сабору не седе као чланови синода него као природни чланови сабора и заступају своје достојанство. Као чланови сабора морају и дужни су и они да бране слободу рада, саборско право слободног кретања и наше постојеће уредбе. У том погледу између њих и осталих чланова сабора нема разлике. Па шта су они радили?

Ако хоћемо право да кажемо, онда наши архијереји у главној ствари нити су кварили, нити помагали. Патријархови одговори на интерпелације познати су. Ти су одговори били таки, да је само заслуга саборских посланика, што није дошло до јавних скандала. И то је било — све. Иначе наше епископе нисмо видели. Ретко је који и долазио у сабор, док им није поручио кр. комесар, да „није лепо“, што остављају патријарха у сабору самог. После те поруке бар њихове столице нису биле празне.

Зар је то све? Сабор ретком енергијом брани право своје. Одозго се чини велики притисак, увлачи краљева особа и сабор не попушта. То беше величанствена појава. А наши епископи стоје мирно, као да их се све то ништа не тиче. Они седе у ложама, те мирно посматрају на позорници борбу свог народа с угарском владом и њеним комесаром! Дрско изазивање владино није откравило њихова срца; понижење, које се натуривало сабору, њих као природне чланове сабора није ни мало узбунило; нити их је увредило, што се титрало с достојанством сабора. У највећем окршају они наслоњени мирно се одмарају и чекају крај борби, која за њих нема никакве дражи. Комесар први пут „заповеда“, архијереји ћуте; сабор установљава дневни ред, архијереји ћуте; комесар и по други пут „заповеда“, архијереји и опет ћуте! Тек кад се седница претворила у конференцију, онда је епископ пакрачки, као најстарији епископ, у име своје и својих другова изјавио, да они примају заповест Његовог Величанства; али да о томе неће давати никакве изјаве у сабору. Другим речима, они примају незаконите захтеве владине јер не смеју томе да се одупру. И још сабор треба да се радује, што нису јавно у сабору дошли у опреку са сабором и законом, што нису бранили незаконитост владину! Онај део изјаве, где је пакрачки епископ казао, да неће давати никакве изјаве у сабору, само се може тумачити као концесија сабору. Како су они добри и милостиви!

Ми разумемо положај наших архијереја према влади и добро знамо, да они не могу предњачити у борби против владе на политичком пољу. Није свако Штросмајер, а што он може, други не би ни могао, а да не дође у крив положај. Ми све то знамо и водимо рачуна о томе. Али сасвим је друга ствар на нашем народно-црквеном пољу. Ту епископи морају или бар би требали да бране права цркве и народа и према влади, кад и онако једнако траже од народа, да му овај прошири њихову власт. Нема тог тела у свету, које ужива само права, а неће да зна за дужности. Наши епископи хтели би сву власт, а нису у стању да бране своју самосталност, те би тако и она власт, коју би им народ предао, пропала у њиховим рукама.

Кад државна власт онако страшно притисне сабор, онда не могу ни епископи остати пасивни, ако неће да се изгуби из вида важност њиховог положаја. У сваком важнијем начелном питању треба да се зна мишљење епископата, и кад би се тицало архијерејских права према народу, ми смо уверени, да би наши архијереји скочили на ноге лагане, као да им ко скида митру с главе. Но кад се треба борити с владом, њих нема; они ћуте као заливени. Њих се онда цела ствар не тиче. Сабор по месеца води очајну борбу и нико од епископата не устаје да подупре акцију саборску. У најстрашнијем, најодлучнијем и најзначајнијем тренутку — њих нема. Тек на крају крајева они „ушверцују“ изјаву, да се покоравају заповести; покоравају се тамо, где би требали упоредо с народним избраницима да бране право саборско, оног тела, чијег су и они чланови.

Наши архијереји били су на сабору непомични, кад је требало борити се. Они су и овом приликом показали, да су слаби, без енергије и попустљиви, кад се треба „према горе“ одупрети. Истина, то је стара појава, али за нас има увек вредности.

Држање нашег епископата на петровданскоме сабору ваља прибележити. То понашање ако и изазива најстрожију осуду, има по народ велике вредности. **Види се јасно, да се народ у борби с владом за права цркве и народа не може ослонити на наше архијереје.** Највише се од њих може захтевати то, да — не кваре! Ово је врло жалосно искуство, али је корисно и требаће нам у будуће.

Нема сумње, да ће временом на дневни ред доћи одношај наше више јерархије према народу у народно-црквеној автономији. Још ће се водити борба о власт и уплив Наши архијереји и опет ће тражити већу власт и указиваће на свој узвишени положај у цркви; они ће се тада правити храбри и одушевљени. Кад то наступи, онда народни борци не требају да иду даље, довољно је да укажу прстом на држање епископата на петровданскоме сабору, те да народ увиди, да нити сменити има коме да „попушта“. То је једина корист, коју смо од наших архијереја имали на прошломе сабору.

Наш епископат не сме да се одупре влади и кад је уверен да она рђаво ради. Зато народ треба да се узда само у себе. „Народна су плећа много шира.“

Фор у Русији.

(Глас из Русије.)

Р. — **Петроград**, 11. августа 1897.

Данашњи дан неће нико заборавити, ко је имао прилике, да у великом кронштатском пристаништу присуствује дочеку, који је спремио самодржац руски са својим народом г. Феликсу Фору, председнику француске републике, који је стигао данас овамо на челу француске ескадре и своје свите. Тог дана је цела Русија у тихом кронштатском заливу дочекала своје драге и верне пријатеље и савезнике. Тако рећи цео Петроград се тај дан слегао на силним парним бродовима у кронштатском пристаништу. Петрограђани, кад су јутрос устали, нису могли познати своје родно место, — тако је све у њему било дивно украшено: грандиозне декорације, драперије и зелене гирланде су покривале куће, трибине и стубове, којих је силесија била подигнута. Са свих домова спуштале се руске и француске заставе, које се на тихом летњем поветарцу виле и грлиле, хотећи зар тиме да и нехотице представе оно искрено пријатељство, које веже руски и француски народ. На сваком кораку могло се наићи на златна слова R. F. и на руског двоглавог орла. Све радње су данас затворене због овог великог народног празника. У многим излозима виде се попрсја Феликса Фора и цара Николаја II., осим тога продају се по улицама у много примерака слике и животопис Феликса Фора, а и слике његових пратилаца.

Прекрасно време увеличало је ову „француску недељу“, која је достојан пандан лањској „руској недељи“ у Паризу. Јутрос је освануо красан дан, и јарко сунце просипало је своје зраке по украшеном Петрограду, по кронштатским утврђењима и силесијом малих и великих парних бродова, на којима је цвет петроградскога друштва очекивао миле госте. Долазак француске ескадре био је заказан за 12 сахати, а много пре тога времена почеле се купити силне јахте, на којима је нарочито било много женске публике. Опште је допадање изазвао петроградски јахт-клуб, чији су бродови били дивно окићени. Сва та приватна флотила крстарила је по кронштатском заливу, чекајући француске госте, дочим се велики ратни бродови руски усидрили у великом заливу кронштатском; ту је била крсташица првога реда „Россія“ под заставом контр-адмирала С. П. Тиртова, затим оклопница „Адмирал Ушаков“ и крсташица „Војвода Единбуршки“. У малом пристаништу налазила се крсташица „Азија“ и царска јахта „Стандард“. Трговачко пристаниште опет било је препуно трговачких бродова, који су као и остали обукли највећу галу. Уз тако лепу драперију изгледале су и суморне кронштатске тврђаве веселије него иначе; оне силне заставе, којима су утврђења окићена била, више су привлачила човека него у обичне дане. Између бродова непрестано су крстариле стотине чамаца, који су доста сметали кретању великих парних бродова.

Док је на кронштатском „рейду“ владао такав живот, дотле се у војеном пристаништу у Петерхофу спремала царска јахта „Александрија“. У 9 сахати се у

ЛИСТАК.

РЕЧ

НА ОПЕЛУ НАРОДНОГА ДОБРОТВОРА

БАРОНА МИЛОША БАЈИЋА

властелина од Варадије

говорио

А. Хаџић.

Да ли ћу моћи, дични покојниче наш, за живота свога славо, а сада веља туго наша, да ли ћу моћи, велим, пред овим тужним, сјајним збором у вечити опроштај ти сплести невенвенац народног признања и народне хвале онако, као што то с правом може тражити велика, бескрајна, неизмерна љубав твоја према милом ти роду српском.

Љубав твоја према просветном напретку милог ти рода српског била је, заиста, велика, бескрајна, неизмерна.

„Да је перо“, — ко што песма нариче — „кано вита јела, лист папира кано свет широки, а мастило кано сиње море“ — још се не би могла описати та велика, та бескрајна, та неизмерна љубав твоја.

Ту велику љубав твоју показао си на светао начин тиме, што си наједаред стао у ред највећих добротвора народних даром од сто хиљада форината, који си прилог великодушно приложио на жртвеник просвете народне, на зидање зграде за српску велику гимназију у Новом Саду.

У великом свету чувен, виђен и угледан по породици, унук славнога српскога кнеза Милоша и кнегиње Љубице по кћери им Петрији, нећак великоме кнезу мученику Михаилу, великаш по достојанству и називу великашкоме, на гласу са разборито сачуваног блага земаљскога — провео си ипак живот свој већином у миру и тишини, скромно, далеко од вреве и гунгуле светске, од метежа људског, далеко од свега сјаја, који би баш приличио имену и господству твоме.

Али куд и камо сјајније од сјаја и светлога господства твога; куд и камо драгоценије од блага твога, било је срце твоје!

То племенито, право српско, право властеоско срце твоје, куцало је топло за народ свој и онда, када се ти откуцаји нису чули.

*

Па поред све среће спољашњега сјаја и земаљскога блага, ти, мили наш покојниче, ниси био сретан!

Све, што ти је срцу било и мило и драго, сахранио си за живота твога: остао си самохран, без порода од срца свога.

Тој великој жалости својој за твојим милим и драгим покојницима, тој великој тузи својој за јединцем сином твојим, зеницом ока твога — тражио си и нашао си лека и мелема у љубави твојој према српском роду своме.

Та љубав твоја према драгом ти роду српском остаће златним словима забележена у књигама просвете српске; та љубав твоја преносиће се захвално с колена на колено докле год буде и једнога Србина на свету!

За ту љубав твоју чуваће ти спомен захвални народ српски као најдраже благо своје на овоме свету; за ту љубав твоју благосиљаће те народ српски, а садањи и потоњи науке жељни нараштаји српски молиће топле молитве, да ти стече у рају блажено насеље чиста душа твоја српска, у којој је тако дубоко била засађена љубав према духовном животу српском.

Та захвалност народна, ма и спора, ал' увек достижна, отвара широм наручја своја свакоме, ко се год овога света састара, да животу духовноме народа свога даде полета и крепости.

Из тог извора тече из душе нам узвишено узбуђење, које силно потреса свако племенито срце српско, кад помисли на оваког дичног сина свога, као што си ти, који си светлом задужбином својом, тим светим заветом својим, оставио милом српском роду своме јасан доказ своје велике, своје неизмерне љубави према духовном животу народа свога!

*

Одајући заслужену почаст великом нашем добротвору народном, завапимо свак из дубине захвалне душе своје:

Бог да те прости Милошу Бајићу!
Покојна ти душа онога света!
Умрио си, па си ускрсао, да живиш живот вечни у народу свом светлом задужбином својом.
Слава ти, Милошу Бајићу!
Слава ти, част и дика сад и до века!
Слава ти!
Слава!

Светска изложба у Брислу.

Ко год је видео париску изложбу 1889., признаће, да ова изложба веома достојно представља своју земљу. По интересантности она готово не уступа тој великој изложби. Готово све државе узеле су учешћа на њој, те човек, тако рећи, једним погледом види напредак данашњи.

Изложба је смештена у парку педесетогодишњице и у њу се улази на монументалну аркаду, која је висока око 40 метара.

Простор листа ми не допушта, да вам опи-

Петерхофу искупила руска свита, у којој између осталих беше и шеф главног штаба генерал-ађутант Обручев, министар иностраних дела гроф Муравјов, затим начелник француског генералног штаба генерал Боадефр, француски посланик гроф Монтебело и француска војена депутација, која је стигла на руске маневре. Мало после тога стигао је и генерал-адмирал Велики Кнез Алексије Александровић, а за њим на неколико минута стигао је уз одушевљене усклике и сам цар Николај II, који је имао на себи униформу гвардијског екипажа и ленту почасне легије. Цар и Велики Кнез Алексије уђоше с пратњом у јахту „Александрију“, где се цар поздравио са бродском посадом. На великој катарци истакнут је велики барјак царски, на средњој катарци француска народна застава, а на стражњој руска војена застава. У 9 сах. 15 м. изјутра отисла се јахта од обале и упутила се Кронштату. Сав онај силни народ бурно је клицао и поздрављао свог љубљеног цара.

Не потраја дуго, а на хоризонту се појавише контуре француске ескадре, изнад којих се вио густ дим. Кад је ескадра дошла мало ближе, могло се видети, како напред иде огромна крсташица „Потио“, на којој се лепршао барјак председника републике и руска војена застава; за њим су ишли прекрасни бродови „Сиркуф“ (стари познаник руски још из год. 1892) и „Дипи де Лом“. Не потраја дуго, а са крсташице „Россіе“ блесну огањ, показа се колут бела дима и заори се први поздравни пуцањ. После другог пуцња загрмеше топови са свију ратних бродова и са кронштатских батерија. Док су топови грмили, сви руски бродови окитише се француским заставама, а нестрпљење је бивало у народу све веће. Руски мрнари се попели на катарке, и, држећи се за конопце, чекали су да поздраве француске госте. У то пројури један мали торпедни брод, који је чистио пут ескадри, а мало после величанствено се стаде приближивати поносити „Потио“, на коме се јасно могла видети импозантна појава председника Фора. Француски бродови су ушли у пристаниште, одпоздрављајући из топова Русима, а са њихових се кровова на одушевљене усклике „Vive la France“ разлегало „Vive la Russie“. Уз непрестано пуцање са руских бродова и кронштатских утврђења, уз одушевљене усклике силног народа, с којим се усклицима мешали величанствени звуци марсељезе и руске химне, француска ескадра је стигла на своје одређено место у залив. Уз оркестарске звуке чуло се са много бродова, како женске певају француску народну химну; сви мушки су гологлави дочекали француске госте, и на послетку су усклици „ура!“ и звуци марсељезе достигли врхунац.

На означеним местима два француска брода су бацили котву, а „Потио“ се оделио и упутио у мали залив. Поново се зачу грмљава топова, која је била мало прекинута, а усклици још јаче стадоше проламати ваздух. Цар Николај је са своје јахте посматрао приближавање француске ескадре и на лицу му се могло видети, како је и он ганут величанственим дочеком, што га је његов народ указао француским гостима. У малом пристаништу се тек показало одушевљење искупљеног народа у свој својој грандиозности. „Потио“, окружен многим лађицама, мораде ускорити своје пловљење, са лађица мушки махаху шеширима, а многа лепа ручица поздрављала је Французе махањем мараме и малим француским заставицама. Феликс Фор стајао је на палуби у црном фраку и преко прсију имао је ленту ордена св. апостола Андрије Првозваног. Са многих пароброда публика је дочекивала миле госте с чашама шампањског вина у руци, а женске су их обасипале цвећем. Са многих малих пароброда, који су били украшени француским кокардама, дочекивали су Французе хлебом и сољу и срдачном добродошлицом. На палуби „Потио“-а били су мрнари упарађени. Кад се „Потио“ сасвим приближио царској јахти „Стандарду“, бацио је котву. Клицање народно бивало је све јаче, а председник Фор једва је могао да на све стране одпоздравља. Са француских бродова громко су отпоздрављали усклицима: „Vive la Russie!“ „Vive le Tzar!“ „Vive la Tzarine!“ Кад је „Потио“ стао, од јахте „Александрије“ оти ла се барка, на којој беху Велики Кнез Алексије и пратња. Сви погледи су пратили барку. Кад је барка пристала уз француски брод, Велики Кнез Алексије се попео па „Потио“ и ту се најсрдачније поздравио са г. Фором. После узајамног приказа свите, Велики Кнез се са Фором, руским војеним аташеом у Паризу Фредериксом и француским министром иностраних дела Анотоом одвезао на јахту „Александрију,“ где је Његово Величанство цар Николај чекао високога госта.

Кад је Фор ступио на степенице јахтине, сви су погледи управљени били на „Александрију“ јер је сваки желео да види величанствени призор који је сад наступио. Цар свију Руса дочекао је председника француске републике, загрлио га и срдачно се пољубио с њиме. Радосним усклицима народним није било краја и од њих се проламао ваздух, а таласи морски су их далеко носили, јављајући свету, да је овога свечаног тренутка запечаћен руско-француски савез. Цар Николај је приказао председнику своју свиту и лица, која су одређена на почасну службу око председника. Уз одушевљене усклике народне кренула се затим јахта „Александрија“ у Нови Петерхоф, носећи поглавице два чврсто спријатељена народа. Одлазак председников праћен је пуцањем из топова и одушевљеним усклицима. Путем, куд је ишла јахта, женске су просуле у море много цвећа.

Међутим на војеном петерхофском пристану владало је живо кретање. Четири вода кубанских и терских козака на својим ватреним коњима стигли су ту, да буду почасна пратња. Једно оделење мрнара било је упарађено као почасна компанија, а на алејама доњега парка постројили се козаци из цареве пратње. На пристану су били искупљени Велики Кнежеви и највиши војени достојанственици; сви који су имали француске ордене, метули су их на се.

Петерхоф, тај руски Верзаљ, са својим парковима, дворцима, језерима и фонтанима сам је по себи великолепан, али је данас био претворен у прави земаљски рај. Силан се свет искупио на обали чекајући царску јахту и дурбини су имали много посла. Сунце је јарко сијало и бацало своје зраке на петерхофски пристан, и у њима се блистале сјајне униформе. Неколико минута прође, а на мору се показаше силуете царске јахте и бродова, који су је пратили. У то са војеног пристаништа загрми топовски пуцањ, за њим други, трећи. Војничко пристаниште је салутовало царској јахти, на којој се уз царску заставу вила и застава председникова. Са брега се видело, како па јахти стоје цар Николај и председник Фор. Захорише се одушевљени узвици: „Vive la France!“, „Vive Faure!“ „Vive le Tzar!“ На петерхофском пристану чекала је председника и супруга француског посланика грофа Монтебело и чланови посланства, а тако исто и руски посланик у Паризу барон Моренхајм. Када је царска јахта стала уз пристан, сви су одали почаст; зачу се команда „на караулъ!“, а музика засвира марсељезу. Када је председник с царем изишао на обалу, срдачно се поздравио са Великим Кнежевима и свима високим лицима. Председник приђе почасној стражи и за време, док је Фор ишао испред фронта војничког, ишао је цару с десна. Почасна стража одала је председнику царске почасти, као поглавици државе. Музика је непрестано свирала марсељезу, а руска застава се поклонила пред председником, који је војнике поздравио скидањем шешира и са неколико руских речи, на које су му војници одговорили громовитим ура! Пошто је почасна стража дефиловала, сео је Фор с царем у отворена кола, која су по руски била запрегнута. Пред колима су јахали козаци и стотине искупљеног народа бурно су поздрављале цара и председника. Женске су бацале цвеће по путу, којим се возио председник, а овај је, дубоко ганут, на све стране захваљивао. Особито су се председнику допали кубанци и терци, који су имали на себи своје црвене „черкеске“, а јахали су ватрене кабардинске коње. За коњима долазило је опет једно оделење ових јуначких синова кавкаских. Иза царских кола долазили су екипажи са Великим Кнежевима и са свитом француског пред седника. На сваком савијутку у парку, кроз који се председник возио с царем, сретао га је нов оркан одушевљених усклика. У великом петерхофском дворцу дочекао је председника заменик министра царског двора генерал-ађутант барон Фредерикс, заповедник двора генерал-ађутант Хесе, врховни дворски маршал кнез Трубецкој, врховни церемонијер кнез Долгоруки, дворски маршал гроф Бенкендорф и начеоник петерохофске дворске управе генерал-мајор Пљешко. Стигавши у дворац, цар Николај је одвео свога госта у приправљене собе, па се затим вратио у дворац Александрију.

Мало после тога председник се у пратњи генерала Биљдерлинга одвезао да посети царицу Александру Феодоровну. Уз пут су га тако одушевљено поздрављали и толико је свако хтео да види председника, да су кола морала врло лагано да иду, а председник тако рећи није ни метао шешир на главу. јер је непрестано захваљивао на поздравима. Пут од дворца до царичина замка окићен је заставама, које се на неким местима лепо вију међу зеленим дрветима, а на неким местима лепршају се опет на високим моткама и обелисцима, што су подигнути дуж целога пута. Уз те мотке врло су лепо пристале колоне јонских стубова, којима на врху беху урне. И на моткама и на колонама су грбови руских губернија и Француске, а око њих су лаворови венци са словима R. F. На лицу председника Фора видела се велика радост, што је у Русији нашао овако срдачан и одушевљен дочек. У замку „Александрији“ примила је Фора царица Александра По повратку председникову био је у Белој дворници петерхофског двора доручак, на ком су осим председника и цара били присутни Велики Кнежеви, који су били при дочеку, и француско посланство. После доручка је председник посетио Велике Кнежеве. У 3 сах. после подне приказала се Фору депутација вароши Петерхофа, која је поднела Фору хлеб и со на сребрном тањиру. Градоначеоник Петров поздравио је Фора на француском језику и рекао је, да се Петерхоф, ког је основао Петар Велики, поноси, што је њему пало у део, да први поздрави представника велике Француске и народа, који предњачи човечанству, у лицу њеног председника, — човека од рада.

У вече је био у ночаст председнику Фору велики свечан ручак, на коме је цар Николај напио ову здравицу:

„Осећам особито задовољство, да Вас могу поздравити, Господине Председниче, и да Вам благодарим на Вашој посети, коју цела Русија прима великом и једнодушном радошћу. Прекрасна успомена на оне тако кратке дане, које проведосмо у Француској, остаје неизбрисиво урезана у Мом срцу и у срцу царичином. Радо се надамо, да ће Ваше бављење међу нама и искреност осећаја, које оно буди, још јаче моћи свезати везе пријатељства и дубоке симпатије, које везују Француску и Русију. Пијем у Ваше здравље, Господине Председниче, и у добробит Француске!“

После здравице цареве засвирала је музика марсељезу. На здравицу цареву одговорио је председник Фор овако:

„Ваше Величанство је изволело споменути оне тако кратке дане, које је Ваше Величанство с Њеним Величанством царицом провело лане у октобру у Паризу. Цела Француска се тога најживље сећа. Дубоким осећајима целог народа одговарајући, долази председник републике у престоницу државе Вашег Величанства, да учврсти и да још тешње веже оне силне везе, које спајају наше обе државе. Ступајући на земљиште Русије у трепутку, кад срце оба народа у истој мисли узајамне верности и мира у складу куца, подижем своју чашу у почаст Његовог Величанства цара свију Руса, Њеног Величанства и целе Русије!“

Ова је здравица пропраћена свирком руске народне химне.

После обеда приређена је свечана представа у почаст председнику Фору у петерхофском позоришту. Простор пред позориштем и само позориште беху дивно осветљени, и ту се сабрала маса народа. У 9 сахати 30 минута било је позориште пуно. Партер је блистао од сјајних мундира војничких и грађанских достојанственика; у ложама је заузео место дипломатски кор. Раскошне тоалете женске, множина цвећа и сјајно одело дипломатско допуњавали су свечани изглед дворнице Све што је најбоље и најодличније у руском друштву беше се то вече скупило у петерхофском позоришту. Између осталих били су ту војни министар Вановски, министар финансије Вите, министар комуникација кнез Хилков, министар државних добара Јермолов, царски генерални-ађутанти, чланови државног савета, генерал Боадефр са осталим члановима француске свите.

У $^1/_2$10 сахати бурни усклици ура! јавише, да су дошли Његова Величанства и председник. Оркестар је свирао марсељезу, коју је публика стојећи саслушала. У ложи је Фор седио с десна царици, а цар с лева. Приказан је један чин из Глинкине опере „Жизнь за царя“, и један акт из балета „Мајска ноћ“.

Нови Сад, 18. августа, 1897.

— **Бока Которска и Црна Гора.** Познато је, да су Црногорци под владиком Петром I. Петровићем у више крвавих бојева победили Французе под маршалом Мармоном у Боци Которској и око Дубровника. У оно доба, пошто је скрхан Наполеон Бонапарте, имали су Црногорци оправданих нада, да ће Бока припасти Црној Гори, али бечки конгрес је 1815. друкчије хтео. и Бока Которска припаде дефинитивно Аустрији, мада је тада цело боко-которско становништво листом желело, да дође под окриље јуначке Црне Горе. Бока-которска је пре бечког конгреса год. 1797. потпала под Аустрију, али је кроз више година била под Французима, док ове Црногорци нису савладали у Боци.

Которска општина се сад спрема, да прослави стогодишњицу ступања Боке под Аустрију. Тим поводом службени орган црногорске владе „Глас Црногорца“ налази се побуђеним, да саопшти један историјски документ из г. 1814., који се налази у црногорском дворском архиву. Тај документ у тачном српском преводу с руског језика гласи:

Преосвећени Митрополите Црногорски!

Црногорски сердар Саво Пламенац, којега сте Ви послали, срећно је дошао у мој главни стан, и предао ми је ваше писмо. Ја сам се такође извијестио и о усменијем порукама, које сте му повјерили. Саучешће, које ја узимљем у благостању Вашем и народа вашем пастирству повјереног, означено је многијем опитима. Сваква осјећања су код мене стална, и сада кад је провиђење ојачало заузимања моја и мојијех савезника, утврђењем општег мира, ми смо обратили нашу пажњу на сусједну вам земљу Бокешку, желећи тијем учврстити ваш сопствени мир. Због тога смо ми ријешили исту повратити држави аустријској, под сјенком које је она процвјетала. Ви сте помогли

сујем све одсеке на овој изложби. Њу је тешко и прегледати брзо, а камо-ли је описати. Могу вам само рећи то, да Србија има такође своју секцију и да се публика интересује предметима на њој изложеним.

Јако је интересовало публику село из Конга. Вама је познато, да Белгија има у Африци ту велику земљу.

Причају људи, који су били у Конгу, да је ово село тако лепо представљено, са својим црначким кућицама и становништвом, да би човек помислио, да се доиста шета по правом селу у Африци. Ту можете видети и војнике из Конга, како се вежбају по командама на француском језику.

Интересантан је одељак старог Брисела. У њему је представљен један део вароши из средњег века, са својим тесним и кривим улицама, дућанима, радионицима и што је веома занимљиво, становништвом, одевеним у ондашње костиме.

Имате даље велики акваријум, чији је кров стаклен и по коме публика хода, гледајући испод себе свакојаке морске животиње.

Али, због чега је ова изложба особито значајна, то су многобројни конгреси, који се сваког дана састају. Тешко их је и набројати све, који су се до сада држали. Најзнатнији су: медицински, феминистични, правни, електрични, колониски, и још многи други. Програми ових конгреса тако су знатни, да се не могу у кратко изнети. Разуме се, да се сваки заврши са лепом светковином, у част конгресиста. Пре неки дан била је једна од тих светковина, за коју сви листови веле да је сјајем и многобројним и отменим гостима све премашила. Та је светковина била у палати г. Сомзеа, чувеног индустријалца — милијунара. У богатој палати г. Сомзеа, за коју веле да је какав музеј скупоцених старина, беше се скупило до три хиљаде гостију, најкрупнијих личности, министара, посланика, новинара, књижевника и конгресиста. Нарочито сам вам споменуо ову светковину и с тога, што је г. Сомзе један од највећи индустријалаца белгиских, који има својих предузећа на целом свету, па и у Србији он је председник београдског електричног друштва. Овдашње новине не могу да се нахвале веђеђепности ове забаве.

Оволико света Брисел скоро није видео. Колико је дошло странаца и колика је циркулација по улицама, можете судити по томе, што су сви коњски трамвији морали бити претворени у електричне.

овоме догађају, изгнавши из те области непријатеља. Због чега позивам Ваше Преосвештенство, ради опште користи не само да не сметате аустријској војсци при заузимању тврђава, и да се повратите с вашијем храбријем Црногорцима у ваше предјеле, већ и да уложите ваш уплив, да склоните становнике Боке Которске, да се без противљења покоре наредби савезнијех држава, увјеривши их, да ће им се права и привилегије, које су они од вазда уживали, сачувати потпуно.

У осталом препоручујући се молитвама Вашег Преосвештенства, остајем Вама и народу црногорском на свагда доброжелећи

Париз, маја 20. дана, 1814. године

Александар.

Политички преглед.

— **Хрватско-славонско-далматински сабор.** У седници од 12. (24.) о. м. почела је адреска дебата, Поред одборског нацрта адресе изнет је и нацрт адресе сједињене опозиције. У овој последњој адреси износи се тегобе, па се онда тражи, да се на основу „историјског“ и народног права, као и на основу географског положаја (!!) присаједине с Хрватском: Река (Фијума), Далмација, Међурмурје, Истра, Босна и Херцеговина (!!) и словеначки крајеви. Између осталих захтева опозицијске адресе тражи се, да се чува црквена автономија Срба. Најпосле се одбија избор делегата за угарски сабор и избор регниколарне депутација. — Пошто су прочитана оба нацрта, препоручио је заступник др. Ник. Томашић одборски нацрт адресе, побијајући наводе у адреси мањине. Томашић је завршио с једном апотеозом бана Куена — Затим је др. Шандор Брешћенски у име сједињене опозиције заступао нацрт адресе мањине. — Барон Павле Раух (владин дисидент) прима одборски нацрт адресе осим оног дела њеног, у коме се изриче поверење бану, и тражи, да се у адресу уметне један став у погледу присаједињења Далмације. —

И „чисти“ праваши су поднели свој нацрт адресе У седници од 13. (25.) о. м. поднели су га Франк и Миле Старчевић. Они апсолутно не признају нагоду, иначе им се адреса подудара са адресом сједињене опозиције. Затим је барон Рукавина говорио за нацрт адресе мањине, а др. Пливерић је препоручивао нацрт адресе већине. Пливерић је у свом говору поглавито бранио нагоду с Угарском. —

У седници од 16. (28.) о. м. продужена је дебата о адреси. Заст. Франк је говорио и против адреског нацрта већине и против нацрта, што га је поднела сједињена опозиција. Правашка странка, вели Франк, перхоресцира личну борбу и управља своје нападаје само против система. Та борба је историјска потреба. Она фракција правашке странке, која је ступила у коалицију, одрекла се својих начела и помогла је обзорашима. да опет дођу на владу. Франк доказује, како је сједињена опозиција до сада имала много неуспеха, и да се за њу праве рекламе као за какву примадону. — Заст. Грга Тушкан је оштро напао владину странку, а говорио је за адресу сједињене опозиције. Због једног израза уведен је, по предлогу потпредседника дра Спевца, у протокол Тушкану укор. — Кутузовић је поднео прешан предлог у питању искључивог права точарине, али је прешност тога предлога одбијена.

— **Руско-француски савез.** Као муња пронео се на све четири стране света глас, да су цар Николај II. и председник Фор на палуби убојног брода „Потио“-а свечано прогласили савез између Русије и Француске. Тиме је формално проглашено оно, што је de facto одавно постојало Па као што тај савез између две велесиле није имао никаквог агресивног карактера, тако он неће имати намере за рушењем мира ни сада, када је проглашен савез и са формалне стране. У истој здравици, у којој је цар Николај прогласио савез, нагласио је он и мирољубивост своју, а дотле, док Русија хоће мира, не морамо стрепити за европски мир.

— **Значај Форове посете у Русији.** Не само руска и француска, него и сва штампа осталих европских држава живо коментарише посету председника Фора у Русији и сви сматрају ту посету за догађај огромног политичког значаја. „С.-Пешербуршке Вједомости“, веле, да је тих дана куцало било народног живота у Русији и Француској и свуда, у дворцу и колеби, благосиљаће се она политика, чији је резултат мир, и

ми ћемо мирно гледати у будућност. Страшило рата неће нас плашити.. Сву своју снагу посветићемо мирној служби за отаџбину и учвршћењу њеног благостања у славу продужења политике Цара-Миротворца. Ведро, без облака појављује се зора. Слободно се одише, а усне и нехотице шапућу речи молитвене: „Слава Богу на висини и на земљи мир међу људима!“

— **Устанак у Индији.** Ситуација на северозападној граници Индије врло је озбиљна. Племе Афридиса, које је до сад верно било Енглезима, дигло се листом против енглеске управе, у кајбирском кланцу поразило енглеске трупе, освојило утврђење Мод и разорило га. Трупе, које је генерал Елис послао из Пешавура против побуњеног племена, стигле су касно. У Пешавуру има још 11.000 војника, па се мисли да тој вароши не прети опасност. За сад се још не зна тачно број устаника. Племе Афридис, како веле, може дати 25.000 бораца, а толико могу дати и околна племена на афганској граници. У Индији има 4 корпуса индиско-британске војске, од којих је један од 37.000 војника већ мобилизован. У крајњем случају Енглези у Индији могу ставити на бојно поље 280.000 војника, али само онда, ако се војни обвезници одазову.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 18. августа 1897.

— **Управни одбор „Матице Српске“** држао је 14. (26.) августа о. г. своју ванредну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Главни је предмет био одобрење продаје куће, коју је на јавној дражби купила романска општина у Уздину. Кућа та припада оставини Томе и Ане Максимовићке из Уздина, која је наредила, да се од новца, који се продајом те куће добије, оснује стипендијска задужбина, којом ће „Матица“ руковати. Око продаје споменуте куће био је на руци „Матици“ Пајо Николић, повереник јој у Панчеву, коме је на труду му изјављена захвалност. — У почетку седнице споменуо је председник почасти, које је „Матица“ учинила приликом смрти великог добротвора народног барона Милоша Бајића. Управни одбор изрекао је захвалност своме председнику, што је на погреб тог народног добротвора отишао у Варадију и тамо у име „Матице“ изјавио саучешће у тузи покојниковој родбини, барону Милану и Ивану Бајићу, које је та пажња матичина пријатно дирнула. Обојица су се лепо на томе захвалила и у име целе родбине. Чланови управног одбора устајањем са својих места дали су почаст члану матичином и добротвору народном барону Милошу Бајићу усклико: Слава му!

— **Школски Савет** у данашњој седници изабрао је за привр. епарх. школског референта за епархију бачку г. Александра Јорговића, професора на вишој девојачкој школи у Новоме Саду, с тиме, да га у професорској дужности замењује гђца Анђелија Сандићева. За професора на препарандији у Сомбору изабран је Ђорђе Поповић. — О току целе седнице донећемо опширан извештај у броју, који је на реду.

— **Ватра у срп. нар. позоришту у Руми.** У недељу, 9. августа, давало је наше нар. позориште „Слободарку,“ те у половици представе запали се у позоришту међу публиком један фењер, нашто одмах притрчи г. Вујин, писар, те га полупа и поче дувати, да га угаси. Петролеум још већма букне, те г. Вујину опали очи, цело лице и руке, тако, да је г. Вујин пао, превијајући се од болова опекотине. Од тог пламена запалила се и завеса на позорници, али је глумци срећом одмах угасише. Поплашена публика одмах је јурнула на излаз, који је у тај мах био тесан, дочим су други столицама развалили позориште на два места, да би се народ могао спасти; у том ватрогасци дођоше и ватру угасише, те није било никакве штете. За тим је представа настављена, али пред малом публиком, јер се свет разбегао.

— **Покидали мађарску заставу.** Неколико будимпештанских листова јављају из Вел. Бечкерека, да су тамо неки Срби војници увредили мађарску заставу. У очи дана св. Стевана, веле мађарски листови, тргла су три Србина војника, један цугсфирер и два каплара, мађарску заставу с неке куће, те су је издерали. Неки, који су то видели, тужили су војнике војничкој власти, но како су војници порицали дело, власт их је ослободила и само су кажњени због изостајања преко ретрета. — По себи се разуме, да су мађарски листови ову аферу на свој начин коментарисали.

— **Двадесетпетогодишњица српске химне.** Дана 12. (24.) о м. се навршила двадесетпета година српској химни, коју је спевао Јован Ђорђевић, бив. професор В. Школе, а компоновао Даворин Јенко, члан Академије наука. На тај дан певана је химна први пут у Народном Позоришту 1872. на представи „Маркова Сабља“, која је давата у славу пунолетства и ступања на престо краља Милана, тадашњега кнеза.

Новости са стране.

— **Француске државне поглавице у Русији.** У пратњи поносите, из најбољих француских ратних бродова састављене ескадре отишао је Феликс Фор, председник француске републике, у Русију, да као заступник Француске врати посету руском цару. Није то првина, да један француски државни поглавица буде у Русији као гост руског цара. Још 1797. године угостила је Русија једног француског владара. То је био краљ Људевит XVIII., који је морао оставити Француску после прве револуције. Цар Павле I., који је широм отворио границе Русије француским исељеницима, дао им уточишта и исхрану, узимао их у државну службу, пожурио се, да позове краља Људевита XVIII., да дође у Русију и да је пропутује. С почетка је Павле I. понудио за бављење протераном краљу замак Север, који лежи у Олденбуршкој, а беше својина Катарине II. Али Људевит XVIII. није хтео ни да чује за Север, јер беше у најближој близини Холандије, а француска војска га беше посела. И тако он буде позван да путује у Русију. Павле I. је употребио све и сва, да пружи све удобности свом краљевском госту. Он је дозволио Људевиту XVIII., да узме са собом телесну стражу од 100 момака из Кондеова кора, послао му је 200.000 рубаља за приватне потребе и 60.000 рубаља на путни трошак и одаслао је генерала Ферзена на руску границу, да протераног краља поздрави у царевс име и да га одведе у Митаву, која му је била намењена за место пребивања. Исте године 9. марта уђе Људевит XVIII. са сјајном свитом у Митаву, и дочекан је са владалачким почастима. Руска војска је правила шпалир, топови су пуцали, а депутације свих сталежа поднеле су му хлеб и со. У Митави је Људевит XVIII. остао до 1801. године, а касније је отпутовао у Енглеску, где је остао све до 1814., кад су се Бурбонци опет вратили на француски престо. Павле I. је касније примио у Петрограду као свога госта и принца Конде а, с којим је био лично опријатељан. Кад је Павле I. још био престолонаследник и путовао по Француској, принц Конде га је угостио у свом дворцу Шантији-у. Кад се Павле вратио у Петроград, поклонио је принцу Конде-у палату Чернишевих на Плавом Мосту, где се данас налази Маријанско позориште. Палата је по узору замка Шантији наново удешена, слуге су носиле принчеве боје, а сама палата натпис „хотела Конде“. Осим тога поклонио је Павле свом пријатељу принцу Конде-у један летњиковац близу Петерхофа и дозначио му је годишњу пензију од 70.000 рубаља. Други један државни поглавар француски, Карло X., бавио се у Петрограду год 1793. као гост царице Катарине II. Он је као гост велике царице провео у Зимском Дворцу пет недеља и свуда је приман са највећим почастима. Француску ескадру у својим водама видела је Русија први пут већ год. 1824. По предлогу чувеног француског списатеља Шатобријана, који је тада управљао спољашњом политиком Фтанцуске, одаслала је француска влада једну ескадру у Русију, да се у име Француске поклони цару Александру I., који је највише помогао Бурбонцима, да се врате на француски престо. Баш беше и онда август, кад је француска ескадра ушла у кронштатски залив. Александар I. је посетио француске ратне бродове, приређивао је свечаност у почаст француских морнара и у опште је показивао велику наклоност према Француској. Шатобријан је још тада хтео да се склопи руско-француски савез. „Између Француске и Русије,“ писао је Шатобријан једном свом пријатељу, „постоји срдачна симпатија“; између њих нема никаквих противности у интересима, а ко је непријатељ Русији, тај је непријатељ и Француској. Кад би дакле париски кабинет ступио у савез са петроградским, нико се у Европи не би усудио, да мрдне. Руско француски савез би свету диктирао законе.“ Но онда се Шатобријанове жеље нису испуниле. Александар I. на скоро умре, а на престо руских царева седе Николај I., који није хтео да ступа с Француском у савез.

Садашњи председник Фор је већ једном посетио Русију. Год. 1869. је Фор ради трговине пропутовао Русију. Плод тог његова пута било је дело: „Du commerce fançais dans le Lévant et de son développement possible,“ у коме се делу. Фор се о Русији изражава врло симпатично.

— **Мађар против цара Виљема II.** Будимпештанско варошко веће је 13. (25.) о. м. имало ванредну седницу, у којој се саветовало, како да се дочека немачки цар Виљем II., који ће, после великих маневара код Тотиша, доћи у Будимпешту. Магистрат је изнео предлоге за украшење улица и осветлење, и то су сви примили, осим адвоката и варошког представника дра Беле Партоша, који је хтео да говори против предлога због тог, што цар Виљем није посетио Будимпешту лане о миленијуму, а био је у Бечу. Бура негодовања диже се против Партоша, кога једва пријатељи одговорише, да не говори. Већина преставништва је на завршетку седнице демонстративно викала „иљен!“ Виљему II.

— **Препреден лопов.** У последње време се чешће догађало, да су од путника по спаваћим вагонима на разним пругама крали новце. Кад год је извршена крађа, увек се у купе-у налазио неки човек, обучен у униформу ц. и кр. натпоручика, који је увек говорио, да је и он покраден. 1. (13.) о. м. покраден је на брзом возу, који је ишао из Беча за Карлове Варе (Карлсбад), један путник, а 3. (15.) и 4. (16.) о. м. исто тако су покрадени неки путници на тој прузи, и у сва три случаја је био у купеу споменути натпоручик, који се приказивао као натпоручик 70. (петроварадинске) пуковније Игњат Радновиц. Сад се с разлогом сумња на тог тобожњег натпоручика, да је он вршио те крађе, те га полиција сад тражи. У војничком шематизму нема официра, који би се тако звао.

— **Двоструко убиство.** У Берлину је извршено грозно убиство. У подруму једне куће у Берлину нађене су лешине Августе Шулце и њене ћери. Лешине беху стрпане у сандук, па онда закопане у подруму. Сумња, да је то грозно убиство извршио, пада на ципеларског помоћника Јосифа Генција, који је родом Мађар. Убица је покрао неке ствари, те га је нестало, и сад га полиција тражи.

— **Међународни лекарски конгрес у Москви** отворен је 7. (19) о. м. Конгрес је отворио московски намесник Велики Кнез Сергије. Руски министар просвете Дељанов поздравио је чланове конгреса на латинском језику. На конгресу је било 7300 лекара. За почасне председнике изабрани су: за Аустро-Угарску др. Гусенбауер, др. Хлава, др. Отон Пертик (Будимпешта) и др Ридигијер.

— **Судар железничких возова.** У последње време се често догађају судари на железницама. Тако се 9. (21.) о. м. код места Фрајласинга близу Салцбурга сударио минхенски брзи воз са помесним возом рајхенхалско-фрајласиншким. Један је путник погинуо, а осморица су рањени.

— **Проневерио па побегао.** Чиновник једног будимпештанског новчаног завода, по имену Матија Бем, проневерио је 10,000 фор., па стругнуо. Уз то је фалзификовао једну меницу од 6000 фор на име свог оца. Бем је оставио супругу и дете, па побегао са својом љубазницом.

НОВИЈЕ.

Рим, 17. августа. Италијански краљевски пар иће 2. септембра о. г. по р. к. у Немачку, да посети цара Виљема и царицу Августу.

Париз, 17. августа. Сви листови изражавају радост, што је проглашен руско-француски савез. У опште се држи, да тај савез има одбранбени карактер. — Председника Фора ће при повратку му свечано дочекати.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 18. августа. Ако у питању зидарског страјка ове недеље не дође до погодбе, обуставиће рад и грађевински столари и дунђери.

Париз, 18. августа. Варошко и генерално веће изићиће у уторак на станицу. да дочека Фора. „Солељ“ јавља, да је министар-председник Мелин у очи дана, кад су изречене здравице, у којима је проглашен руско-француски савез, добио телеграм, који је јављао, да је између Русије и Француске склопљен несумњив и неограничен савез за нападај и одбрану.

Трговина.

Нови Сад, 18. августа 1897.

Цена храни је данас на нашој пијаци: жито прве каквоће 12 фор. — нов., друге каквоће 11 фор. 50 – 60 нов., кукуруз 5 ф., зоб 5 фор. 70 – 80 н., јечам 5 ф. 80 н., пасуљ бели 8 ф. 50—60 нов., жути 7 ф. 20 н., проја 3 ф. 70 н. Репица 8 ф, Све од 100 кгр.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 18. августа 1897.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 66 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 64 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 52 н.

Захвала.

Потписани захваљује у имз своје и осталих православних часника и војника у петроварадинској посади племенитим душама, које дариваше скромну православну гарнизонску капелу, те тиме овековечише име своје међу војницима православне вере а у намери, да и друге подстакну на овако племенита дела.

Приложили су:

1. Гђца Верица, кћерка г. Ђире и гђе Ангелине Поповић из Н. Сада увез у плаву кадиву са оковом за св. еванђеље;
2. Деца покојне г. Љубице Јовановића рођ. Шијачки из Н. Сада свилени покривач за налоњ а у спомен покојнице;
3. Гђа К. Матић из Н. Сада две ките уметна цвећа за часну трпезу;
4. Гђа Е. Шилић из Н. Сада две завесе за мале двери;
5. Гђце Софија и Јелена Месаровић из Петроварадина два посребрњена свећњака и покривало на иконе за целивање;
6. Г. Д. Давидовац из Н Сада икону св. Николе за целивање;
7. Г. А. Пајевић из Н. Сада. икону св. Тројице и икону св. Саве, све за целивање;
8. Г. Ј. Добановачки из Петроварадина икону св. Три Јерарха за целивање;
9. Гђа Шашић из Петроварадина икону св. арх. Гаврила за целивање; и
10. Г. М. Стејин ц. и кр. оберлајтнант из Доњег Ковиља већу икону св. Стевана.

Хиљадили се оваки родољуби!

У **Петроварадину**, 12. августа 1897.

Герман Бошковић с. р.
јеромонах и војни капелан.

Огласи.

ЗА ДУВАНЦИЈЕ!

Заштитни и за познавање знак: човек са наочарима, који пуши на цигарету.

„КЛУБ“, најчистији, најтањи и опет најјачи папир за цигаретле.

САСВИМ БЕЗ ГЛИЦЕРИНА.

Може се добити на сваком месту и то у патентираном завоју по 3 н. Обичан завој **(Club-exquisit)** 2 нов.

Примедба. Од истог папира готове се и омиљени **клубски омотачи**. 88 67—90

КУЋУ

од тврдог материјала са шест соба, предсобљем, отвореним ходником, кујном, собом за млађе и подрумом на свод испод зграде; даље: перионицом, шталом, шупом за кола, калдрмисаном авлијом и пространом баштом, продајем из слободне руке. За услове и цену обратити се непосредно

322 1—3 **Катарини уд. Балта,**
Нови Сад,
Казанџијска улица бр. 14.

Најновији и најбољи је

ЕДИСОН

цигаретнпапир и хилзна,

која све досадање фабрикате у каквоћи и финоћи надмашује. 307 1—30

ИЛИЈЕ ЈАНКОВИЋА СИН

у Сентомашу 320 1—2

потребује 3 шегрта за своју мануфактурну и мешовиту радњу. Ступити могу одма.

Настојник.

Препоручујем се г. г. Србима, који би требали на своме добру или салашу настојника. Извеџбан сам економ, који сам у српском говору и писму а тако исто и рачуну потпуно вешт. За прву годину не тражим више од 400 фор. годишње плате.

319 1—1 **Новак Лазић.**
из Ђурђева.

ЗА МОЈУ

ШПЕЦЕРАЈСКУ РАДЊУ

У СОМБОРУ

требам млађег помоћника, практиканта и шегрта, који говоре српски, немачки и мађарски. Ступање одма. Рефлектанти нека пошаљу своје сведоџбе директно у Сомбор.

У Новом Саду, 15. (27.) августа 1897.

314 2—2 **Душан Арновљевић.**

Оглас.

253 5—5

40 хектара добре ораће земље са ливадама, баштама, зградама за обитавање, кошевима и добром водом, постојеће у Србији близу вароши Смедерева, не далеко од Дунава даје се у наполицу доброј и честитој задрузи или под закуп. К томе још:

10 хектара виноградске земље (некад чувени смедеревски виногради) даје се на 7—8 година уживања и прикупљања прихода, рачунећи од дана од кад се имање на руковање преда, оном, који пристане да исти сав простор засади лозом на америчкој подлози, с тим, да га по истеку горњега рока господару засађено преда.

Обе ове земље могу се и засебно свака дати.

Ближи услови као и адреса господара имања сазнаје се у уредништву „Браника.“

4925. sz. tkvi 1897. 315 1—1

Árverési hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Gajdobranszki Próka kulpini lakos végrehajtatónak Sznyida Pál petrováczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a petrováczi 2679. sz. tjkvben A I. 74/b. hrsz. és 1274. öirsz. a. felvett ingatlanra az árverést 426 frtban azonnal megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897. évi szeptember hó 15-dik napján** d. u. 3 órakor Petrovácz községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog. —

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 42 frt 60 kr. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3383. sz a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uvidéken a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál, 1897. évi jünius hó 30-án.

Kühnel,
kir. trvszéki biró.

Ја не држим путнике, јер они стају много новаца и траже високу провизију, већ радије продајем **непосредно** и **ЈЕФТИНИЈЕ** купцима, те с тога могу да строго по православном угледу масном бојом израђене иконе, заједно са лепо позлаћеним оквиром од 10 cm ширине, у величини од 88=75 cm по 6—7—7.50 фор. да продајем.

Ко жели лепу слику или икону, нека се обрати директно на

ЛУЈА ТАУША

позлатара и творничара оквира. Стовариште слика, икона и огледала

у Новом Саду, Дунавска улица, код Златног Крста.

Разашиље поштом у наточ (per Nachnahme) у сандучићима по цену, која њега стаје. Гарантује се за **солидну** и **лепу** израду слика. Затим има на стоваришту на платну разапетих икона у масној боји: св. Никола, св. Стеван, св. Ђорђе на коњу, св. Димитрије на коњу, Марија на престолу са св. Николом и св. Јованом, по цену од 3 фор. 50 новч. заједно с оквиром.

312 1—6

Трговачка академија у Грацу.

Курс (течај) за абитуријенте.

Једногодишњи течај за трговачке науке за **свршене средњошколце**, који се желе трговачкој струци сасвим посветити или који су вољни уз великошколску науку себи знања и у овој струци прибавити.

Поближе извештаје даје

245 2—6 управа трговачке академије у Грацу.
А. Е. пл. ШМИД, управитељ.

АЛОЈЗА КАЈЛА

ЛАК ЗА ПОД (ПАТОС)

изврстан маз за мекане патосе. Цена великој боци 1 фор. 35 нов., мала боца 68 нов.

Воштана паста

најбоље средство за утапање (Einlassmittel) паркета. Цена 1 дози 60 нов.

ЗЛАТНИ ЛАК

за позлату оквира за слике и т. д. Цена једне мале боце 20 нов.

БЕЛИ ЛАК

најизврсније средство за мазање столова за умивање, прозора, врата и осталог намештаја, који се уједно брзо суши и нема никаквог мириса. 1 мала доза 45 н., 1 средња доза 75 нов.

Може се увек добити

у трговини Браће Вагнера у Новом Саду. 293 3—8

НИКОЛЕ КАПАМАЏИЈЕ

ТРГОВАЧКА ШКОЛА
И
ПАНСИОНАТ
У БЕЧУ.

(Адреса: N. Kapamadžija, Wien, VI. Mariahilf, Millergasse 43.)

Циљ је ове школе, да младиће, који немачки знају, обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци.

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Einjähriger Fachcurs), у ком се горе поменута циљ за 10 месеци може постићи.

Срби-ђаци имају осим редовних предавања (која су чисто на немачком језику) и засебну наставу, где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета које на српском, које на немачком језику.

Школарина износи (осим 2 фор. уписнине) 100 фор. а. вр. годишње, а може се и полугодишње унапред платити.

Књиге стају од прилике 10 фор.

У свези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој пези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост.

Школа почиње 4. (16) септембра.

257 8—9 **Програми се шаљу на захтевање бесплатно.**

За посету нашег стоваришта се моли.

ВАШЕ БЛАГОРОДСТВО!

Част нам је Вашем Благородству на новогодишње знање сталним, да смо у Новом Саду, Дунавска улица бр. 15

стоваришту одела за господу, госпође и децу

отворили.

Као изврсни стручњаци, који роду из најбољих извора набављамо, надамо се у том пријатном стању, да ћемо нашу пошту муштерију у сваком погледу задовољити моћи, пошто је наше **стовариште одела по најновијем и најмодернијем крају, а од најбоље чоје зготовљено**, исто тако и са **невероватно јефтином ценом** на уступ стојимо.

Уверавајући Ваше Благородство са тачном и солидном послугом, молимо, да нас са Вашим купом у нашем новом пословању потпомоћи изволите.

Трудићемо се, да Вас увек и у сваком погледу у потпуном смислу задовољимо, остајемо

с особитим поштовањем

308 2—14 **Вилефјала и Шрајбер,**
Дунавска улица бр. 15.

Никакво присиљавање на куп.

Власник издавалац: Задужина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.